

SSS

Ert tjänsteställe, handläggare

Ert datum

Er beteckning

Vårt tjänsteställe, handläggare

Vårt föregående datum

Vår föregående beteckning

SSS instruktion för användning av generativa AI-tjänster

1. Bakgrund

Försvarsmaktens riktlinjer¹ för användning av generativ AI riktar sig till all personal och framhäver att användare måste ha insikt i AI-verktygens risker, särskilt kring delning av känslig information och korrekt användning. AI kan vara ett värdefullt verktyg för att öka produktiviteten men det medför också risker som felaktiga eller partiska svar och oklara användarvillkor. Denna instruktion är ett tillägg till FM riktlinjer och syftar till att ge stöd till skolans personal i hur de ska hantera AI i utbildningssammanhang och i annan verksamhet.

SSS har en positiv grundsyn till användande av AI i all verksamhet där så är lämpligt och uppmanar medarbetarna till att med ett ansvarsfullt förhållningssätt hitta hur det ska tillämpas. Denna instruktion fokuserar på utbildningssituationen men riktlinjerna ska användas i tillämpliga delar även i andra sammanhang.

2. Förhållningssätt till lärande

SSS ska bidra till att både medarbetare och studerande kontinuerligt utvecklar sin digitala kompetens. Digital kompetens utgör ett av de kompetensområden som är

¹ "FM Riktlinjer för användning av externa generativa AI-tjänster". Emilia Samarbetsyta "Informationshantering i Försvarsmakten"/"Styrdokument och övriga dokument" / "Riktlinjer" / "Riktlinjer AI" (pdf)

(HHO)

Postadress

Sjöstridsskolan

Box 527

371 23 Karlskrona

Besöksadress

Telefon

010-828 50 00

Telefax

E-post, Internet

exp-sss@mil.se

www.forsvarsmakten.se/sss

utpekade som centrala i ”21st century skills”.² Det innebär att vi aktivt tar del av, lär om och använder digitala verktyg i lösande av uppgifter både i undervisning och i annan verksamhet.

3. Lärarperspektivet

Även om Försvarsmakten inte tillhandahåller specifika AI-verktyg är det troligt att studerande kommer att använda tillgängliga gratisversioner vilket kräver att lärare och examinatore är förberedda. Instruktioner vid examinationer måste vara tydliga för att undvika misstankar om fusk. Fusk betyder här att den studerande använder AI-genererat innehåll och presenterar det som sitt eget.

Det är viktigt att ha ett genomtänkt förhållningssätt till bedömning och att besluta om hur AI-verktyg får användas i utbildningen. Det finns tre huvudsakliga tillvägagångssätt:

1. Förbjuda AI

Detta kräver tydliga riktlinjer och medvetande om svårigheten att kontrollera om de följs. Det går dessutom emot vårt förhållningssätt till lärande med stöd digitala verktyg i utbildning.

2. Anpassa examinationerna

Genom att utforma uppgifter där AI inte är till hjälp, som t.ex. reflektioner baserade på seminarier och upplevelser från praktiska genomföranden utifrån egen reflektion kopplat till använd kurslitteratur. Det kan också inkludera specifika krav på källhantering och argumentationsteknik.

3. Inkludera AI som verktyg

Här handlar det om att omforma bedömningen för att fokusera på lärandeprocessen, där AI används som ett stöd för att förstå materialet snarare än för att fuska. Exempel kan vara muntliga redovisningar där studerande får utveckla sina resonemang och svara på frågor.

Ett alternativ till att förbjuda AI är att utgå från att verktygen kommer att användas och istället omforma bedömningar och undervisningsmetoder så att AI kan vara ett stöd för inläring. På så vis kan AI användas för att förstärka förståelsen av ämnet. Hur AI används kan dock variera beroende på ämnet, till exempel inom språk eller matematik.

4. Rättssäkra examinationer

För att säkerställa rättvisa och tydliga examinationer är det viktigt att klargöra i instruktionerna om AI-verktyg får användas och i så fall hur deras användning

² ”21st Century Skills”, Brookings Institution, Education system alignment for 21st century skills (2018), hämtad från: www.brookings.com.

ska redovisas. Eftersom Försvarsmakten inte tillhandahåller egna AI-verktyg är det inte möjligt att kräva att AI används i utbildningen. Vid misstanke om otillåten användning av AI betraktas detta som fusk och då gäller SSS generella regler för detta.³ Examinatorn kan då kräva en extra muntlig redovisning för att säkerställa att studenten behärskar materialet.

4.1. Kurschef ansvarar för att instruktioner ges till studerande vid kursintroduktion gällande användande av externa AI-verktyg.

Exempeltext på hur AI-verktyg kan hanteras i examinerande skrivuppgift:

1. ”Du måste ange all användning av AI i denna uppgift. Detta inkluderar löpande litteratursökningar och skrivstöd. Du måste trovärdigt kunna hävda författarskap för allt du lämnar in. Det får inte vara skrivet eller väsentligen redigerat av någon annan, vare sig en person eller en dator. Du kan dock interagera med andra personer eller datorer för generera idéer eller organisera dina tankar, men textens centrala innehåll och formuleringar måste vara dina egna.”
2. ”På denna kurs får du använda AI som hjälp, men du får inte lämna in AI-genererad text som du inte från början skrivit själv. All text du lämnar in vid examination måste i slutändan vara din egen och noggrant bygga på kurslitteratur. Du måste på ett trovärdigt sätt hävda författarskap.”

5. Etik och plagiat

Det är avgörande att använda AI på ett sätt som inte bryter mot reglerna för plagiat eller vilseledning. Om det råder osäkerhet om vad som är tillåtet bör studenten alltid konsultera sin lärare som vid behov samverkar med examinatorn för att undvika eventuella missförstånd. Plagiat och vilseledning i detta sammanhang betyder att den studerande använder AI-genererat innehåll och presenterar det som sitt eget utan att ange att AI har använts eller vem som är upphovsman.

6. Studerandeperspektivet

AI kan vara ett effektivt verktyg för att stödja inläring, exempelvis genom att hjälpa till med brainstorming, strukturering av idéer, sammanfattningar, och utveckling av resonemang. Det är dock viktigt att AI inte används som en ersättning för eget kritiskt tänkande eller att man förlitar sig för mycket på tekniken. Studenter bör alltid granska och ifrågasätta AI-genererat innehåll för att säkerställa dess kvalitet och relevans.

³ Enligt SSS kvalitetsmanual utbildning.

7. Utbildning i användande

I Försvarsmakten finns i denna stund inga utbildningar i att använda generativa AI-tjänster. UtbA kommer att successivt arbeta fram utbildningar för personal som kan komma att genomföras som workshop eller som egenstudier (ADL). Det är rimligt att anta att på vilket sätt AI kan användas är beroende på ämne och sammanhang vilket innebär att utbildningarna inledningsvis kommer att läggas på en generell nivå och specifik kunskap måste respektive brukare ansvara för.

8. Tillgängliga AI-verktyg i FM

Förutom gratisversioner som t.ex. ChatGTP kan MS Copilot användas. MS Copilot finns tillgängligt via konto till MS Teams som erhålls enligt rutin.⁴

9. IT-säkerhet

För att använda AI-tjänster på ett ansvarsfullt sätt enligt FM Riktlinjer krävs att kunna värdera både den information som matas in och den information som returneras utifrån perspektiv som säkerhet, informationsförlust, falsk information m.m. För vidare läsning om sårbarheter och hotbilder se instruktion.⁵

Nilsson, Per-Ove

SC

Handlingen är fastställd i Försvarsmaktens elektroniska dokument- och ärendehanteringssystem.

⁴ Kontoansökan MS Teams, Samarbetsyta SSS IT-Telefoni (EMILIA).

⁵ Säkerhetstjänst, Samarbetsyta Säkerhetstjänst vid SSS (EMILIA).